Dosarul:nr.2a-4333/22 Judecător:
Țonov Irina
2-21189986-02-2a-30112022

D E C I Z I E

23 noiembrie 2023 mun.

Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

având în componentă:

Președintele completului, judecătorul Ion

Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai şi Marina

Anton

examinând apelului declarat de ***** cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Autotravel” către Țurcan Ion, Gomeniuc Dmitrii, intervenient accesoriu S.R.L „Auto Rent Expert” cu privire la încasare sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2022, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 23 decembrie 2021, S.R.L „Autotravel” prin intermediul avocatului Mozarenco Grigorii a depus în instanța cerere de chemare în judecată către Țurcan Ion și Gomeniuc Dmitrii, intervenient accesoriu S.R.L „Auto Rent Expert” prin care a solicitat:

- încasarea sumei de 2100 euro cu titlu de plată restantă pentru chirie restantă, suma de 2917,50 euro cu titlu de daune cauzate, suma de 5768,400 euro cu titlu de penalitate contractuală.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că la data de 02 octombrie 2020, în calitate de locator, a încheiat cu Țurcan Ion și Gomeniuc Dmitrii, în calitate de locatari, contractul de locațiune auto cu nr.AT prin care locatorul a transmis locatarului automobilul Ford Tourneo, cu numărul de înmatriculare GWC 632.

Relatează reclamantul că, conform contractului de locațiune ambii pârâți figurează ca persoane de răspundere și ambii au dreptul de a exploata automobilul închiriat, contractul dat a fost semnat de Țurcan Ion. La fel Țurcan Ion a primit și a restituit automobilul, iar Gomeniuc Dmitrii în baza procurii nr. 01546738647 din 02 octombrie 2020 și a foii de parcurs seria DAA nr. 2541330-003 a beneficiat de dreptul a exploata automobilul pe perioada 02.10.2020-01.11.2020 pe teritoriul Republicii Moldova cît și peste hotarele sale, în acest timp au parcurs circa 16000 km peste hotarele țări, respectiv și Țurcan Ion conform foii de parcurs seria DAA nr. 245268-0052 a beneficiat de dreptul a exploata automobilul pe perioada 02.10.2020-01.11.2020 pe teritoriul Republicii Moldova cît și peste hotare.

Susține că în calitate sa de locator, nu poate determina proporționalitatea pentru care urmează a răspunde fiecare debitor în parte, astfel singura modalitate de a încasa despăgubirea rezultă din prestația solidară a ambilor debitori. Consideră reclamantul că, în speța, răspunderea este solidară, urmând a se încasa despăgubirea de la ambii pîrîți, iar prin achitarea despăgubirii de către unul din debitorii solidari, va produce efect și față de celălalt debitor solidar. Ulterior, în temeiul prevederilor Codului civil debitorul solidar care a executat obligația are dreptul să înainteze o acțiune de regres împotriva celuilalt debitor solidar pentru părțile acestuia din obligație.

Explică reclamantul că, contractul de locațiune a fost încheiat pe o perioada de 4 zile, și anume 02.10.2020 - 06.10.2020 cu preț de închiriere pe zi de 70 euro, preț ce include asigurarea AORCA, fără asigurarea CASCO, cu responsabilitate integrala a locatarului pentru starea automobilului în caz de daune sau furt, și cu permisiunea de plecare peste hotarele țării, adică eliberarea procurii pentru trecerea frontierei RM (90 euro) total locatarul a achitat suma de 370 euro.

Ulterior la data de 06.10.2020 pîrîtul telefonic a solicitat prelungirea contractului de locațiune pînă la întoarcerea efectivă a automobilului din locațiune pe motivul că se află peste hotarele Republicii Moldova și mai are nevoie de automobil. La data de 05.11.2020 conform actului de primire, pîrîtul efectiv a restituit automobilul, fără a face plata pentru perioada de închiriere de la 06.10.2020-05.11.2020, restante fiind 30 zile cu un preț de închiriere pe zi de 70 euro, iar în total 2100 euro.

Menționează reclamantul că, potrivit contractului de locațiune, pârâtul în calitatea de șofer și locatar avea răspunderea integrală pentru plățile menționate în contract semnate de către el.

Relatează reclamantul că, la momentul preluării automobilului, au fost depistate nereguli și anume: parbrizul tip lunetă era spart cost 1500 euro, conform actului adițional a daunelor reieșind din faptul că este un parbriz/lunetă la un microbuz produs în anul 2019, zgîrietură aripa dreapta spate în valoare de 200 euro, anvelope uzate în valoare de 800 euro, jante fața dreapta zgîriate 300 euro, scaun defect, spălătorie chimica 100 euro și nealimentarea rezervorului cu combustibil în valoare de 17,5 euro (17,5 litri Diesel), în total suma daunelor constituie 2917,50 euro.

Susține reclamantul că, conform termenilor și condițiilor semnate de către pîrît, anexa 1 Extras din Termeni și Condiții de locațiune, punct.23, în cazul în care locatarul nu achita în termen de 1 zi facturările ce reiese din contractul de chirie, servicii adiționale cît și prejudiciile, locatarul este obligat să plătească locatorului o penalitate în mărime de 0,5%/zi din suma datorata. Respectiv la data de 05.11.2020 pîrîtul datora reclamantului suma de 2100 euro formată din restanța pentru achitarea chiriei și 2917,50 euro cost daune, în total suma de 5017,50 euro. Astfel, conform condițiilor contractuale pîrîtul datorează 0,5% pe zi penalitate, din suma restantă de 5017,50 euro ce constituie 25,08 euro pe zi, ce urmează a fi calculat din ziua cînd a fost expediată pretenția 25.01.2021 cu acordarea a 7 zile pentru a achita suma solicitată, respectiv din data de 02.02.2021 pînă la în prezent a fost calculat penalitatea numai pentru 230 zile ce urmează a fi achitate cîte 25,08 euro pe zi total 5768,40 euro.

Afirmă reclamantul că, deoarece pîrîții nu au achitat costul serviciilor prestate și dauna cauzată, se eschivează de la plata datoriei, iar cererea prealabilă adresată a rămas fără răspuns, s-a adresat în instanța de judecată pentru a solicita încasarea forțată de la pîrîți a prejudiciului cauzat.

Reiterează reclamantul că, contractul de locațiune a fost încheiat de ,,Autotravel” S.R.L din numele proprietarului automobilului Ford Toumeo n/î GWC 632 compania ,,Auto Rent Expert” S.R.L în baza contractului nr.0102-ADRC potrivit căruia locatarul este în drept să dea bunul închiriat în sublocațiune către terți - persoane fizice, clienți ai locatarului, în bază de contracte de locațiune. Locatarul ,,Car Rental Center” este în drept să înainteze cerințe privind recuperarea prejudiciului material cauzat autoturismului prin deteriorarea lui sau furt direct persoanei care se face vinovată de producerea daunei. La fel, locatarul ,,Car Rental Center” fiind persoana care este în drept să dea bunul închiriat în sublocațiune către terțe persoane este și în drept de a solicita recuperarea venitului ratat și a altor plăți de la persoanele ce se fac vinovate de producerea cazului dat.

Solicită S.R.L ,,Autotravel” ***încasarea din contul pîrîților Țurcan Ion și Gomeniuc Dmitrii a sumei de 2100 euro cu titlu de plată restantă pentru chirie, suma de 2917,50 euro cu titlu de daune, suma de 5768,40 euro cu titlu de penalitate contractuală, suma de 6471 lei cu titlu de taxa de stat și suma 4540 lei cu titlu de cheltuieli judiciare***.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2022, acțiunea a fost admisă parțial.

La 28 octombrie 2022 , Țurcan Ion, reprezentat de avocatul Condurari Andrian au declarat apel, solicitând repunerea apelului în termen de declarare a apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu respingerea acțiunii reclamantei ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2023, s-a repus în termen cererea de apel declarată de ***** S-a ridicat cauza de la examinare în ordine de apel şi s-a restituit în instanța de fond pentru întocmirea hotărârii integrale.

La data de 19 octombrie 2023 apelantul Țurcan a depus cerere de apel motivat prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărârii prin care să fie respinsă acțiunea în partea în care s-a dispus încasarea de la Ţurcan Ion în beneficiul S.R.L „Autotravel” datoria ce rezultă din contractul de locațiune auto nr. AT8465544324 în sumă de 2100 (două mii una sută) euro, prejudiciul material în sumă de 2917,50 (două mii nouă sute şaptesprezece,50) euro, penalitatea contractuală în sumă de 2100 (două mii una sută) euro, cheltuielile de judecată suportate în legătură cu plata taxei de stat în sumă de 6471 (şase mii patru sute șaptezeci şi unu) lei şi cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4540 (patru mii cinci sute patruzeci) lei.

În motivarea apelului declarat apelantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, o consideră ca ilegală și neîntemeiată, dat fiind faptul că speță nu putem vorbi despre cauzarea prejudiciului reclamantului-intimat manifestat prin deteriorarea autoturismului deoarece el nu este proprietarul autoturismului şi prin urmare lipsește elementul prejudiciului în raport cu „Autotravel” S.R.L. Mai mult reclamantul - intimat „Autotravel” S.R.L nu a prezentat instanței dovada faptului că locatorul- proprietar S.R.L „Auto Rent Expert” a încasat de la el suma necesară remedierii automobilului sau el singur a reparat automobilul suportînd prejudiciu material şi prin sesizarea instanţei cu prezenta acţiune solicită de la sublocatari încasarea sau compensarea prejudiciului suportat.

Potrivit alin.(2) art. 19 Cod civil, se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală).

Reieșind din sensul normei de drept citate rezultă că locatarul „Autotravel” S.R.L nu poate invoca cauzarea prejudiciului exprimat prin deteriorarea autoturismului din speţă atâta timp cît acest autoturism nu-i aparține cu drept de proprietate.

Astfel, consideră că „Autotravel” S.R.L nu este îndreptățit să solicite de la sublocatari suma necesară restabilirii bunurilor deteriorate şi la fel nu este îndreptățit să înainteze o acțiune de regres fată de sublocatari deoarece nu a adus dovada că a reparat acest autoturism sau a achitat suma necesară restabilirii, locatorului.

Studiind materialele cauzei, Colegiul Civil consideră apelul declarat ca fiind neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe.

Potrivit art.276^2 CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform prevederilor art.276^3 CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă.

Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanţei judecătorești şi reclamantului o referinţă, precum şi copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvenţională în condiţiile art.172 şi 173 doar dacă valoarea acţiunii reconvenționale nu depăşeşte valoarea admisibilă şi condiţiile legale de exercitare a cererii iniţiale cu valoare redusă.

Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Conform art.276^4 CPC, instanţa soluţionează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii.

Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești şi se comunică participanţilor la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunţare.

Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.2763 fiind aplicabile corespunzător.

Conform dispozițiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanțele care au importanță

pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanței circumstanțele care au importanță pentru soluţionarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieşind din pretenţiile şi actele probatorii prezentate în şedinţa de judecată.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (HirroBalani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau

într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Potrivit art.774 Cod civil, (1) în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

(2) Obligația poate fi pură şi simplă sau afectată de modalități.

(3) Prestația trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

În conformitate cu norma juridică prevăzută la art. 775 din Codul civil, (1) debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligației. (2) Este nulă clauza prin care se derogă de la dispozițiile alin.(1).

Potrivit art. 776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice

alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 858 alin.(1) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Potrivit alin.(2) obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

În acord cu art.992 alin.(1) Cod civil, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Alin.(2) indică că contractului îi sânt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Alin.(3) stabilește că contractul poate fi de adeziune sau negociat, sinalagmatic sau unilateral (generează obligaţii doar pentru una dintre părţi), comutativ sau aleatoriu şi cu executare instantanee sau succesivă, precum şi de consumator.

În corespundere cu art.996 alin.(1) Cod civil, contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar şi la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității. (2) Contractul produce efecte numai între părți dacă legea nu prevede altfel. Contractul produce efecte şi pentru succesorii universali sau cu titlu universal dacă din lege, din contract sau din natura obligației nu rezultă altfel.

Potrivit art.1251 din Codul civil, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părţi (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință şi posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

Conform art. 858 Codul Civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.

De asemenea, conform prevederilor art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri.

Din materialele cauzei Colegiul a constată că la data de 02 octombrie 2020, S.R.L „Autotravel”, în calitate de locator, și Țurcan Ion, în calitate de locatar, au încheiat contractul de locațiune nr. AT8465544324 a automobilul de model Ford Tourneo cu numărul de înmatriculare GWG632 la un preț de 70 euro pe zi (f.d.21).

Potrivit aceluiași act se atestă că Țurcan Ion a perfectat împuternicirile pentru folosirea automobilului pe numele său și ale pârâtului Gomeniuc Dumitru (f.d.21, 24).

În conformitate cu pct.1 din extrasul din termeni și condiții de locațiune, locatorul (compania), acordă locatarului (client) folosința și posesiunea temporară a vehiculului menționat în contract, iar clientul se obligă să plătească chiria, serviciile adiționate aferente contractului (f.d.21 verso).

Perioada contractului de chirie este 02 octombrie 2020 – 06 octombrie 2020 (f.d.21), iar potrivit explicațiilor reclamantului, contractul nr. AT8465544324 a fost prelungit la cererea locatarului prin intermediul telefonic pînă la data de 05 noiembrie 2020 (f.d.5).

În conformitate cu pct.1 din extrasul din termeni și condiții de locațiune, contractul de locațiune este întocmit prin acceptarea ofertei sau în baza rezervării. Chiria se calculează în baza tarifului locațiuni stabilit pentru o perioadă de 24 ore (f.d.21 verso).

La 23 decembrie 2021, S.R.L „Autotravel” prin intermediul avocatului Mozarenco Grigorii a depus în instanța cerere de chemare în judecată către Țurcan Ion și Gomeniuc Dmitrii, intervenient accesoriu S.R.L „Auto Rent Expert” prin care a solicitat:

- încasarea sumei de 2100 euro cu titlu de plată restantă pentru chirie restantă, suma de

2917,50 euro cu titlu de daune cauzate, suma de 5768,400 euro cu titlu de penalitate contractuală.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze prima instanță prin hotărârea din 24 iunie 2022 a decis în favoarea admiterii parțiale a acțiunii reclamantului S.R.L „Autotravel".

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una corectă.

În contextul pretențiilor deduse judecății Colegiul reiterează dispozițiile art.1264 alin.(1) din Codul civil, care statuează că ***locatarul este obligat:***

a) să folosească bunul potrivit destinației și în conformitate cu clauzele contractului;

b) să păstreze și să asigure integritatea bunului;

c) să acopere cheltuielile curente de folosire și întreținere în stare normală a bunului;

d) să efectueze reparația curentă a bunului.

Potrivit art.1284 alin. (1) din Codul civil, ***după încetarea raporturilor contractuale, locatarul este obligat să restituie bunul închiriat în starea în care i-a fost dat sau în starea prevăzută de contract***.

Potrivit art.1998 alin.(1) din Codul Civil, ***cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial***, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Probatoriu din speță atestă că la data de 02 octombrie 2020, S.R.L „Autotravel", în calitate de locator, și Țurcan Ion, în calitate de locatar, au încheiat contractul de locațiune nr. AT8465544324 a automobilul de model Ford Tourneo cu numărul de înmatriculare GWG632 la un preț de 70 euro pe zi (f.d.21).

Potrivit aceluiași act se atestă că Țurcan Ion a perfectat împuternicirile pentru folosirea automobilului pe numele său și ale pârâtului Gomeniuc Dumitru (f.d.21, 24).

Perioada contractului de chirie este 02 octombrie 2020 – 06 octombrie 2020 (f.d.21), iar potrivit explicațiilor reclamantului, contractul nr. AT8465544324 a fost prelungit la cererea locatarului prin intermediul telefonic pînă la data de 05 noiembrie 2020 (f.d.5).

În conformitate cu pct.1 din extrasul din termeni și condiții de locațiune, contractul de locațiune este întocmit prin acceptarea ofertei sau în baza rezervării. Chiria se calculează în baza tarifului locațiuni stabilit pentru o perioadă de 24 ore (f.d.21 verso).

Potrivit art.796 din Codul civil, dacă doi sau mai mulţi debitori datorează o prestație în aşa fel încît fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sînt legaţi solidar.

Conform art.797 alin.(1) Codul civil, o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic sau prin lege. Alin.(2) indică că atunci cînd se cer despăgubiri pentru neexecutarea unei obligații indivizibile, debitorii sînt ținuți solidari pentru plată în folosul creditorului.

Raportând circumstanțele cauzei la normele de drept enunțate și având în vedere că reclamantul și-a onorat cu diligență și bună-credință obligațiile contractuale, transmițând automobilul locatarului, iar pârâtul nu a returnat bunul închiriat în termenul prevăzut de contract, cerința reclamantului cu privire la plata locațiunii în sumă de 2100 (două mii una sută) euro pentru întreaga perioadă de folosire a autovehiculului, este justificată.

În acest context sunt neîntemeiate și se resping alegațiile apelantului despre faptul că locatarul „Autotravel" S.R.L nu poate invoca cauzarea prejudiciului exprimat prin

deteriorarea autoturismului din speță atîta timp cît acest autoturism nu-i aparține cu drept de proprietate.

Or, contractul de locațiune a fost încheiat de „Autotravel” S.R.L din numele proprietarului automobilului Ford Toumeo n/î GWC 632 compania „Auto Rent Expert” S.R.L în baza contractului nr.0102-ADRC potrivit căruia locatarul este în drept să dea bunul închiriat în sublocațiune către terți - persoane fizice, clienți ai locatarului, în bază de contracte de locațiune

Mai mult ca atît, pârâtul Țurcan nu a contestat contractul de locațiune auto cu nr. AT 8465544324 din 02.10.2020 pentru automobilul Ford Torneo, cu nr.de înmatriculare CWC 632 pe care l-a semnat.

În conformitate cu pct.10 din extrasul din termeni și condiții de locațiune, clientul este integral responsabil pentru pagubele sau pierderile produse vehiculului, în cazul în care astfel de daune sunt cauzate ca urmare a încălcării grave a prezentului acord de locațiune: încălcarea instrucțiunilor de utilizare ale vehiculului, folosirea vehiculului în scop de remorcare, participarea în orice competiție/cursă, conducerea autovehiculului de către persoana care se afla sub influența alcoolului sau a drogurilor (inclusiv respingerea expertizei medico-legale), de către o persoană care nu figurează în prezentul acord sau nu are permis de conducere valabil pentru a conduce vehiculul sau trecerea pe contrasens în trafic, atunci cînd o astfel de trecere este interzisă în conformitate cu regulile de circulație, nerespectarea semnelor de circulație, ce sunt interzise de către traficul rutier, limita de viteză este mai mare de 20 km pe oră, de conducere la semnalul interzis al semaforului sau la semnarea de către controlorul în trafic, încălcarea regulilor de trecere pe calea ferată, abandonarea oricărui accident rutier, o acțiune deliberară care vizează deteriorarea vehiculului, furt al vehiculului cu cheia sau pașaportul tehnic al vehiculului.

Iar în conformitate cu pct.11 din extrasul din termeni și condiții de locațiune, clientul este obligat să restituie vehiculul închiriat în stare în care i-a fost transmis la data, timpul și locul prevăzut în secțiunile corespunzătoare ale contractului și cu un kilometraj care nu depășește numărul de kilometri menționat în contract, cît și cu rezervorul plin. La restituire, locatorul va inspecta împreună cu clientul vehiculul și vor semna actul de primire-predare, unde se stipulează starea acestuia (f.d.21).

Potrivit actului de primire din locațiune din data de 05 noiembrie 2022, automobilului de model Ford Tourneo cu numărul de înmatriculare GWG632, a fost restituit cu nivelul combustibilului 1, parcursul automobilului 112738 km, fără efectuarea spălătoriei chimice, anvelopele uzate, scaun defectat, aripa dreaptă din spate zgîriată, jante din fața dreaptă zgâriată și fără formularul de accident (f.d.22).

Potrivit anexei 2 din lista de tarife și prejudicii, se atestă că costul deteriorărilor cauzate automobilului de model Ford Tourneo cu numărul de înmatriculare GWG632 după reîntoarce este de 2917,50 euro (f.d.23).

Astfel, ținând cont de faptul că bunul închiriat a fost returnat cu deteriorări și neajunsuri materiale , instanța de fond corect a constatat și a admis cerința reclamantului S.R.L „Autotravel” privind încasarea, în mod solidar, de la Țurcan Ion și Gomeniuc Dmitrii, în beneficiul S.R.L „Autotravel” prejudiciul material în sumă de 2917,50 (două mii nouă sute șaptesprezece,50) euro.

Conform prevederilor art.947 alin. (1) Cod civil care prevede expres că, Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că

debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă.

Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întîrziere.

Părțile pot conveni asupra unei penalități mai mari deci prejudiciul.

Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligației este justificată.

Nulitatea obligației atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligației.

Potrivit pct.23 din anexa 1 al contractului de locațiune, în cazul în care clientul nu achită în termen de o zi facturile ce reiese din contractul de (chirie, serviciile adiționale cît și prejudiciile), clientul va fi obligat să plătească locatorului o penalitate în mărime de 0,5%/zi din suma datorată.

Clauza penală este o sancțiune pecuniară prevăzută de părțile contractante, pentru încălcarea obligațiilor asumate de debitor, reprezentând despăgubiri pentru consecințele cauzate prin neexecutarea așteptată de creditor.

Dreptul civil este dominat de principiul reparării integrale a prejudiciului suportat în rezultatul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale. Realizarea acestui principiu presupune compensarea prejudiciului în totalitatea elementelor din care acesta este compus, în cadrul restabilirii echilibrului contractual deteriorat prin neexecutarea contractului, ținîndu-se cont de respectarea intereselor ambelor părți.

Așadar, din cauza neonorării obligațiunilor contractuale, la depunerea acțiunii reclamantul a calculat debitorului o penalitate la suma datorată în mărime de 5768,40 euro.

În acest sens, Colegiul civil atestă că instanța de fond corect a stabilit că clauza penală pe care o solicită reclamanta prin acțiunea depusă este disproporționat de mare, or potrivit clauzei contractului de locațiune pct.23 din anexa 1 al contractului de locațiune , a fost inclusă plata unei penalități de 5% din suma plății neachitate, pentru perioada calculată 25.01.2021(ziua când a fost expediată pretenția cu acordarea 7 zile pentru a achita suma solicitată, respectiv din 02.02.2021 pînă la data depunerii acțiunii —23.1.20221, care depășește suma datoriei, şi este disproporționat de mare.

Respectiv, în situația când clauza penală, este disproporționat de mare în raport cu prejudiciile real suportate de către creditor, instanța de judecată are dreptul de a reduce clauza penală calculată.

Această prerogativă este dictată de către legiuitor în scopul de a diminua sau exclude efectul negativ al clauzelor abuzive conținute în contracte, şi respectiv de a asigura exercitarea cu bună-credință a drepturilor şi obligațiilor civile (art.9).

La aprecierea disproporționalității clauzei penale, instanța de judecată va reieși în fiecare caz concret din așa împrejurări, precum ar fi: durata neexecutării obligației, procentul excesiv de înalt al clauzei penale (comparativ cu procentul practicat de obicei în alte contracte de același gen), depășirea substanțială a posibilelor prejudicii rezultate din neexecutarea obligațiilor, etc.

Prin urmare, concluzia primei instanțe cu privire la diminuarea și încasarea penalității în limitele mărimii datoriei de 2100 euro, este justificată. Or, penalitatea mai mare de mărime

prejudiciului ar echivala cu îmbogățire fără justă cauză.

Alegațiile apelantului despre faptul că instanța de fond în mod arbitrar a dispus încasarea penalității sunt nejustificate și se combat integral prin cele menționate mai sus.

Mai mult, este de menționat că instanța de judecată în conformitate cu prevederile art.130 CPC, apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Din considerentele menționate, având în vedere că soluția emisă de prima instanță este una corectă, argumentele apelantei fiind nefondate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Potrivit prevederilor art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Cu referire la cheltuielile de judecată, fiind o cerință subsecventă celei principale, poartă soarta cerinței de bază, la fel urmând a fi admisă.

În consecință, Colegiul civil concluzionează privind netemeinicia argumentelor apelului declarat de Țurcan Ion şi legalitatea hotărârii primei instanțe, situație în care se impune respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Or, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceştia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat.

Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcţiei judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noţiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obţinerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii

Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii instanței de fond, argumentele contrare ale apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond.În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel depusă de *****

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2022, ***în procedura cererilor cu valoare redusă***, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L „Autotravel” către Țurcan Ion, Gomeniuc Dmitrii, intervenient accesoriu S.R.L „Auto Rent Expert” cu privire la încasare sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței, Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton